

SPIS TREŚCI

METAFILOZOFIA LWOWSKO-WARSZAWSKA

MISTRZ	9
Zadanie pierwsze: unaukowienie filozofii	10
Punkt trzeci a może nawet pierwszy: etyka naukowa	14
Filozof szczęśliwy	16
Spadek i spadkobiercy	17
UCZNIOWIE	20
„O twórczości w nauce”	25
Piękno jako język	28
„PROFUNDYSTA”	34
CZEŚĆ I PARĘ SŁÓW O BOHATERZE ARTYKUŁU	35
Filozofia dobrego początku i wciąż tylko początku	36
CZEŚĆ II ZAGADNIENIA I KIERUNKI FILOZOFII	41
Prawda	41
Źródła	42
Granice poznania. Intencjonalność	43
Pozytywizm, neopozytywizm, wąż, który zjada ogon	45
Walka z idealizmem, jeszcze bardziej, z Heglem a najbardziej z dialektyką	46
Realizmy, w tym własny	48
Dusza i ciało	49
Determinizm i indeterminizm a naprawdę to wolność woli	52
Mechanizm i finalizm	53
Inny finalizm	55
CZEŚĆ III ZAGADNIENIA METAFIZYCZNE WYRASTAJĄCE Z RELIGII	58
ANEKS	62
IM DALEJ OD LOGIKI	64
Polski Renan	65
CZEŚĆ I KRATYZM. FILOZOFIA MŁODEJ POLSKI	68
Ambicja	68
Dwie próby zastosowania kratyzmu	71
1. W świecie ludzi	72
2. W świecie sztuki	73
Echo	73
CZEŚĆ II WIARA OŚWIECONYM	75
Poczucie świętości	75

Sądy i supozycje, emocje plus piękno	76
Wiara i paraliż, nawet dwa	77
CZĘŚĆ III O JEZUSIE – KRATYCZNIE	79
Parę uwag Witwickiego o Jezusie.	80
1. To nie był miękki cyklomik.	81
2. Typologia Ernesta Kretschmera.	82
3. Pointa.	83
PLATO PROWINCJONALNY	87
CZĘŚĆ I PARĘ SŁÓW O ŻYCIU	88
CZĘŚĆ II „PODSTAWY WYCHOWANIA PAŃSTWOWEGO”	89
Trochę nawiązań, trochę polemik.	89
Kolizja i etos.	91
1. Normatywność.	93
2. Wartościowość.	94
3. Pokrewieństwo etosu i mitu.	94
4. Strukturalny charakter etosu	95
Etosy jednostkowe, grupowe, państwowe	96
1. Etos moralny i religijny.	97
2. Etos grupowy	98
3. Etos państwowy	100
Wychowanie państwowe	103
Konstytucja i cnoty.	105
Misja.	107
SOKRATES WARSZAWSKI. TADEUSZA KOTARBIŃSKIEGO	
FILOZOFIA WIEDZY I DZIAŁANIA	110
CZĘŚĆ I ŻYCIE I DZIEŁA	111
Po drugiej stronie katedry.	114
Tajne nauczanie i trudna wolność.	118
Dygresja. Jak być przyzwoitym w czasach nieprzyzwoitych.	119
Pracowita odwilż	124
CZĘŚĆ II REIZM – ATEIZM – MARKSIZM	126
Protokół rozbieżności	127
Filozofia jako nauka o wiedzy	129
Reizm. Rozprawa z przedmiotami idealnymi.	130
Wątpliwości na temat duszy.	135
CZĘŚĆ III OPUS MAGNUM REIZMU	137
1. Reizm ontologiczny	138
2. Reizm semantyczny	139
CZĘŚĆ IV REIZM – MATERIALIZM – PANSOMATYZM	141
Materializm nie jedno ma imię.	142
Humanistyka bez hipostaz	144
CZĘŚĆ V FILOZOFIA JAKO NAUKA O DZIAŁANIU	146
Rozwój filozofii czynu	147

„Czyn”	150
Z zagadnień ogólnej teorii walki	153
CZĘŚĆ VI OPUS MAGNUM PRAKSEOLOGII: TRAKTAT O DOBREJ ROBOCIE	158
Pojęcia opisujące	158
Pojęcia oceniające	161
Dyrektywy działania skutecznego	162
Organizacja działań wielopodmiotowych	164
CZĘŚĆ VII ETYKA NIEZALEŻNA	166
Idealy	166
Zagadnienia etyki niezależnej	169
Deklaracja niezależności	169
Sprawa ocen etycznych	170
Ideał opiekuna społecznego	172
Etyka a religia	174
CZĘŚĆ VIII FELICYTOLOGIA	175
Cel życia	175
1. Etyka chrześcijańska	175
2. Ewolucjonizm	176
3. Hasło życia zgodnego z Naturą	176
Być sobą	177
Realizm praktyczny	178
Społeczny wymiar felicytologii	180
Pokój nasza nadzieja	181
Uciążliwość i skończoność życia	184
PS	186

FILOZOFOWIE ARTYŚCI

WIELOŚĆ RZECZYWISTOŚCI LEONA CHWISTKA	191
CZĘŚĆ I ŻYCIE, DZIEŁA, PASJE	194
Podróże i pojedynki	194
Formizm, strefizm i inne podrygi	196
Jednostronna miłość filozofa do polityki	200
CZĘŚĆ II CZŁOWIEK I WIELOŚĆ RZECZYWISTOŚCI	201
Ciemne źródła	201
Dojrzała postać	208
Miedzy ciemnotą motłochy a ciemnością metafizyków	208
Antenaci i wrogowie	209
Cztery rzeczywistości	211
Rzeczywistość naturalna – realizm naturalny	212
Rzeczywistość fizykalna – realizm fizykalny	213
Rzeczywistość wrażeń – fenomenalizm	214
Rzeczywistość wyobrażeń – wrażenia reprodukowane	215
Korzyści	216

CZEŚĆ III ESTETYKA	219
Źródła teorii wielu rzeczywistości	219
Wielość rzeczywistości w sztuce	221
CZEŚĆ IV SYTUACJA DUCHOWA POLSKI	229
Racjonalizm krytyczny	231
CZEŚĆ V PRZESLANIE PALACÓW BOGA	235
WITKACY ZNANY I NIEZNANY	244
CZEŚĆ I WUNDERKIND ZATRZYMANY W ROZPĘDZIE	245
Samo życie	251
Pierwsze rozprawy filozoficzne	261
Inspiracje	262
Ciągi dalsze i bliższe	264
Trochę oczywistości	266
Pierwsze linijki dzieła życia	267
Krótka dygresja o muzyce	268
Malarstwo	269
Kłeska ma na imię awangarda	273
Dzięki czy mimo?	276
CZEŚĆ II O CZYSTEJ FORMIE	278
Młodopolskie źródła	278
Zdziwienie	280
CZEŚĆ III KRÓTKA, BO O POWIEŚCIACH	283
CZEŚĆ IV WITKACY NIE DOCENIONY	294
„Wyższy rodzaj materializmu”	294
Ogólna nauka o Istnieniu	296
Nicość	298
Dedukcja kupy	300
Zagadnienia psychofizyczne	301
CZEŚĆ V DRAMATURG ŻYCIA	305
Cienie	308
ŚWIATOWCY	
OSTATNI HISTORIOZOF	317
CZEŚĆ I ŻYCIE I DZIEŁA FELIKSA KONECZNEGO	319
Polskie źródła	325
Ostatnie prace	328
CZEŚĆ II PRZYRODA I DUCH LUDZKI	330
Deklaracja dualizmu	332
W walce z monizmem przyrodniczym	333
Krytyka monizmu filozoficznego	336
Krytyka monizmu prawnego	338
Czworaki stosunek praw przyrody i ducha	339

CZĘŚĆ III	TEORIA CYWILIZACJI	346
	Rządy abstraktów	346
	Jak abstrakty dochodziły do władzy	347
	Rola tradycji i języka	350
	Trzy źródła abstraktów	352
	Poezja	352
	Nauka	354
	Religia	356
CZĘŚĆ IV	WYRÓŻNI CYWILIZACYJNE	358
	Opanowanie czasu	358
	Trójprawo. Stosunek między prawem publicznym a prywatnym	360
	Źródła prawa i etyki	361
	Istnienie (lub brak) poczucia narodowego	363
CZĘŚĆ V	QUINMCUNX (PIĘCIOMIAN) WARTOŚCI EGZYSTENCJALNYCH	366
	Pancerz i szkielet	366
	Treść pojęcia cywilizacji	368
	Kategoria dobra	369
	Prawo prywatne	369
	Prawo publiczne	369
	Etyka	370
	Kategoria prawdy	371
	Kategoria piękna	372
	Kategoria zdrowia	373
	Kategoria dobrobytu	374
	Iloczyn	374
	Wymiany	375
CZĘŚĆ VI	ŻYWE I MARTWE CYWILIZACJE	377
	Cywilizacja bramińska	378
	Cywilizacja żydowska	380
	Cywilizacja bizantyńska	382
	Cywilizacja turańska	383
	Cywilizacja arabska	385
	Cywilizacja chińska	387
	Cywilizacja łacińska	389
CZĘŚĆ VII	PRAWA CYWILIZACJI	391
	Współtwierdzenie (harmonia)	391
	Nie można być cywilizowanym na dwa sposoby	392
	Nierówność	392
	Trwałość i ekspansja	395
	Syntezy i mieszańki	397
	Prawo: niższość górą!	399
CZĘŚĆ VIII	KULTURA CZYNU, LOGOS A ETHOS	400
	Nusarchia	400
	Twórczość a niepodległość	402
	Zdatność twórcza Polaków	407

CZEŚĆ IX LUDZIE WIELCY I WARTOŚCI NAJWYŻSZE	413
Rola świętych i wielkich ludzi	413
Pokój	416
ANIEKS ETYKA CZYNNA FELIKSA KONECZNEGO	419
Wolna wola, uczucia rozum	419
Etyka a personalizacja	422
Supremacja etyki w polityce, a nawet w teologii	423
Etyka jako nauka. (Próba uporządkowania pojęć). Ogólnoludzki trzon etyczny	425
Siedmiomia	426
Kliny podsuwane przez chrześcijaństwo	429
Etyka czynna vs bierność szczęście łatwiziaków	430
Kłopoty wyższego rzędu	432
KULTURALIZM FLORIANA ZNANIECKIEGO	435
CZEŚĆ I PRZECIW NATURZE I INNYM ABSOLUTOM	441
Doświadczenie	441
Wartość i światopogląd	444
Dygresja: ontyczny status wartości	446
Od humanizmu do kul;turalizmu	449
Rzeczy fizyczne i przedmioty kultury	451
CZEŚĆ II KONSTRUKCJA ŚWIATA KULTURY	454
Praktyczna organizacja rzeczywistości	454
Teoretyczna organizacja rzeczywistości	457
Porządek fizyczny	457
Porządek psychologiczny	458
Porządek socjologiczny	462
Porządek idealny	463
CZEŚĆ III SOCJOLOGIA JAKO NAUKA O CZYNNOŚCIACH	467
Układy	468
Osoby i role	472
Grupy	473
CZEŚĆ IV PROGRAM KULTURALIZMU	476
Kulturalizm jest humanizmem	476
Kulturalizm jest relatywizmem	480
Kulturalizm jest indywidualizmem	484
CZEŚĆ V GROŹBA DESTRUKCJI KULTURY	488
A. Diagnoza: Upadek cywilizacji zachodniej	488
Panowanie nad przyrodą	491
Gromadzenie dóbr	492
Ideał narodowy	492
Ideał walki z cierpieniem	493
Ideały religijne	493
Ideały estetyczne	494
Ideały umysłowe	494

Wzrost materializmu	496
Wzrost ochłokracji	498
Wzrost imperializmu rasowego	500
Fala bolszewizmu	504
B. Recepta: Cywilizacja przyszłości	508
Możliwości nowej cywilizacji	508
Uduchowienie cywilizacji	509
Zharmonizowanie cywilizacji	511
Uptynnienie cywilizacji	513
CZĘŚĆ VI LUDZIE TERAŹNIEJSI I LUDZIE PRZYSZŁOŚCI	515
Ludzie dobrze wychowani	517
Ludzie pracy	518
Ludzie zabawy	521
Ludzie zboczeńcy	523
Możliwość nowych ludzi	525
Braterstwo twórczości	528
AGNOSTYCYZM TRAGICZNY I KRÓLESTWO SYMBOLI	
BRONISŁAWA MALINOWSKIEGO	531
CZĘŚĆ WSTĘPNA FILOZOF I JEGO DZIEŁA	532
Nauczyciele, przyjaciele oraz nauczyciele i przyjaciele jednocześnie	534
Muzyka, fanfary i cisza	539
Z Krakowa na drugą i trzecią półkulę	541
Ekonomia myślenia	544
Wierzenia pierwotne	550
Zwłaszcza totem	551
Dualizm doświadczenia, dualizm świata	552
Religia a uczucia	554
Wielkie monografie	560
CZĘŚĆ I CZŁOWIEK JAKO BYT ZDETERMINOWANY	566
Potrzeby i instytucje	566
Potrzeby biologiczne jednostki	566
Potrzeby i reakcje zbiorowości	567
4 Imperatywy kulturowe	569
Magia, nauka i religia	571
Symbolizm	578
CZĘŚĆ II CZŁOWIEK JAKO BYT DETERMINUJĄCY	582
CZĘŚĆ III KULTURA JAKO DAR WOLNOŚCI – WOLNOŚĆ JAKO DAR KULTURY	588
Rola wartości	588
Wolność a edukacja	588
Rola instytucji	590
Wolność i polityka	591
Naród i państwo	593
Wolność i wojna	594

CI, KTÓRZY RATOWALI HONOR

RELIGIA WARTOŚCI HENRYKA ELZENBERGA	603
CZĘŚĆ I ŻYCIE I PRACE	604
Rys życia	604
Odkrycie wartości	606
Racjonalizm. Przyczynek do jedności Europy	608
Filozofia i niepodległość	610
Rok 1966 i później	621
CZĘŚĆ II A METODA I POSTAWA. MINI ROZPRAWA O METODZIE	623
O wyższości racjonalizmu	623
O ograniczeniach racjonalizmu	624
O niższości racjonalizmu	627
CZĘŚĆ II B MINI ROZPRAWA O POSTAWIE. SZKIELET FILOZOFII	632
Groza	633
Wolność	634
Tragizm	638
Lukrecjusz jako wzór	641
CZĘŚĆ III RELIGIA WARTOŚCI	642
Architektura świata wartości	642
Mechanizmy twórczości	651
Antyhedonizm	653
Etyka i estetyka. Obligująca moc aksjologii	654
CZĘŚĆ IV ETYKA ZAMIAST RELIGII	655
Etyka wyrzeczenia	655
Etyka ufundowana na samobóstwie	657
„Ideal zbawienia na gruncie etyki czystej”	660
Melloryści i soteryści	660
Homo ethicus	662
Gandhi. Żywy człowiek etyczny	663
CZĘŚĆ V ODJAZD DO INDII	666
CZĘŚĆ VI RELIGIA BEZ BOGA OSOBOWEGO I DUSZY NIEŚMIERTELNEJ	671
Teoria poznania zamiast metafizyki (Ekwiwalent objawienia)	673
Nieokreślone zamiast Boga (Ekwiwalent Boga)	675
Droga na skróty – dygresja	678
Motor ciała (Ekwiwalent duszy)	680
Raz jeszcze: kultura zamiast religii	685
CZĘŚĆ VII POPIÓŁY BEZ FENIKSA	687
Smutna historiozofia w greckim kostiumie	688
Iskierki nadziei	690
Ale	692
Małe wyspy prawdy, dobra, piękna	693
Powrót z Indii, powrót z jarmarku	695

FILOZOFIA NADWRAŻLIWOŚCI KAZIMIERZA DĄBROWSKIEGO 700

CZĘŚĆ I ŻYCIE I DZIEŁA 701

CZĘŚĆ II DEZINTEGRACJA POZYTYWNA. 707

Słownik 707

Czynnik Trzeci 710

Przeciwko komu filozofujemy 715

Wolność. Rehabilitacja uczuć jako fundamentu wolności 716

Wrażliwość. Rehabilitacja cierpienia jako ceny rozwoju 717

Dramatyzm. Rehabilitacja nieprzystosowania – warunku nowatorstwa i postępu. 719

CZĘŚĆ III NADWRAŻLIWOŚĆ I TWÓRCZOŚĆ 724

Argumenty empiryczne I: analizy literackie. 724

Argumenty empiryczne II: rozwój najwybitniejszych 728

Argumenty empiryczne III: badanie uzdolnionej młodzieży 731

CZĘŚĆ IV SZCZEBLE ROZWOJU. 734

CZĘŚĆ V HIPOTEZY I WĄTPLIWOŚCI 743

Hipotezy na temat ukrytego sensu rozwoju 743

Beznadzieja i nadzieja śmierci 744

Wątpliwości na temat Boga 746

Nadzieja w chorobie 747

Nadzieja w miłości 749

Nadzieja w snach i w sztuce 450

Bezsilność teologii i siła wiary 752

Wiersz – synteza 755

PS. Charakter Narodowy 757

FILOZOFIA NIEŚMIERTELNEJ NADZIEI

UNIWERSALIZM KAROLA WOJTYŁY 765

Zakończenie zamiast wstępu 765

CZĘŚĆ I MŁODOŚĆ 771

Początki dróg twórczości 771

Dwie drogi 776

Dwa skrzydła poezji religijnej 780

Miłość i odpowiedzialność 782

Elementarz etyczny 786

Norma personalistyczna 789

CZĘŚĆ II CZŁOWIEK WOLNY I GODNY. ANTROPOLOGIA KAROLA WOJTYŁY 791

Tło historyczne nadczasowej filozofii człowieka 791

Początek: doświadczenie źródłowe 793

Transcendencja osoby w czasie. Wolność 796

Transcendencja osoby w czynie. Sumienie 798

Integracja osoby w czynie 801

Uczestnictwo 803

CZĘŚĆ III WSPÓLNOTA LUDZI WOLNYCH O GODNYCH.

NAUKA SPOŁECZNA KAROLA WOJTYŁY	807
Filozofia pracy	809
„Redemptor hominis”	811
„Laborem excersens”	812
Kryzys, postęp i minimum praw.	816
„Solicitudo rei socialis”	816
„Centesimus annus” – poszukiwanie trzeciej drogi	820
Krytyka konsumizmu	821
Rola państwa. „Ekologia ludzka”	824
Zasada dobra wspólnego i pomocniczości. Interwencjonizm	824
Kultura	826
Ku cywilizacji miłości, solidarności, pokoju	828
Ekumenizm.	832

CZĘŚĆ IV PRZECIW KULTURZE ŚMIERCI. 836

ZAMIAST POSŁOWIA 847

Metafilozofia romantyczna	847
-------------------------------------	-----

CZĘŚĆ I FILOZOFIA W POLSCE, FILOZOFIA POLSKA 849

Światy i mikroświaty	850
Cel, czyli kierunek i nadzieja	852
Filozofia w Polsce znaczenia jawne i ukryte	854
„Naród” – droga do definicji.	856

CZĘŚĆ II SAMOTWORZENIE NARODU. 859

Budowa chrześcijańskiego środowiska duchowego.	859
Synod i koronacja	861
Zjednoczenie Królestwa i powstanie polskiej szkoły filozofii prawa.	863
Pierwsza fala.	863
Druga fala. Ruch egzekucyjny	865
Przekładając filozofię na ustrój.	866
Reformatorzy i Sarmaci	868
Bracia Polscy	868
Sarmacja i tożsamość Sarmatów – awers i rewers dzieła zbiorowej twórczości	871
Tradycja, addycja i misja	877
Romantyzm, czyli Królestwo w IV wymiarze	878
Socjaliści.	881
Lata przedostatnie.	882
Rzeczpospolita ludzi honoru. Ostatnie elementy definicji narodu	884
Nie eklektyzm, nie złoty środek: złoty szczyt	889

CZĘŚĆ III FILOZOFIA Z CHARAKTEREM 895

Cechy zespolone w charakter	895
---------------------------------------	-----

1. Syntetyzm 896

1a. Poznanie jako różnojednia. Jeszcze o iloczynie 900

1b. Scholastyka, czyli zbiornik pojęć w większości zbędnych, ale mogą się przydać 902

1c. Kombinatoryka i Transfer. 905

2. Aktywizm i ideologia twórczości 906

2a Krótkie przypomnienie	906
2b. Filozofia żywa. Przedłużenie aktywistycznych koncepcji	909
3. Praktycyzm sięgający w przyszłość	911
3a. Praktycyzm	912
3b. Pedagogika	914
3c. Polityka	917
4. Uniwersalizm	918
4a. Kosmiczny smutek Elzenberga	920
5. Filozofia religii – religia filozofii	921
6. Prewidyzm. Filozofia przyszłości a nawet metafizyka hipotetyczna	923
7. Artyzm. Filozofia jako dobra literatura	928
8. Oryginalność – niemożliwa i możliwa	929
9. Ostrzeżenie	930
Analogia i alienacja	930
CZĘŚĆ IV NOWA HUMANIZACJA	933
1. Nowy, wielowymiarowy świat matriksu	933
Rosja, czyli matriks totalny	934
2. Marksiści – stalinieści i ponownie marksiści	939
3. Remont komunistycznego matriksu	940
4. Instytut dla każdego pokolenia	942
5. Marksizm odmłodzony i przebrany w pelerynę	944
6. Słowno o czerwonej socjologii i „historykach idei”	945
„Wielka koalicja” – projekt młodych marksistów, trockistów głównie	955
7. Powrót zombie	958
7a. Nowość: prawda negocjacyjna	959
7b. Powrót komediantów	961
7c. Dygresja o charakterze przejściowym	964
8. Prace niedokończone	965
8a. Sedlak, czyli polska filozofia światła	965
8b. Bocheński o marksizmie z punktu widzenia logiki	976
8c. Tischner – projekt etyki „Solidarności”	977
8d. Wspomnienie o filozofie, który przeszedł na stronę poezji	978
8e. Ingarden, czyli do czego może przydać się Husserl	979
9. Dehumanizacja. Symptomy zapaści. Europa	986
9a. Zwyródnienie socjalizmu	987
9b. Kapitalizm we własnej pułapce	989
10. Polska, czyli kłopoty z tożsamością elit	990
10a. Bunt marginesu	991
10b. Głębokie korzenie	995
10c. Gender, bindu i Lejba Dawidowicz – znów filozofia w Polsce	996
11. Humanizacja. Diagnoza i prognoza	1005
11a. Rozpoznanie permanentne	1007
11b. Planowanie strategiczne	1008
12. Nowa humanizacja	1008
PS	1010
BOHDAN URBANKOWSKI	1012
Lata szkolne	1013

Studia, nauka.	1013
Praca zarobkowa.	1016
Działalność w II obiegu.	1018
W III RP.	1021
Dramaty, słuchowiska, widowiska.	1022
Imprezy, tomiki, nagrody poetyckie.	1024
Odznaczenia.	1027

INDEKS NAZWISK.	1028
----------------------	------